

การส่งเสริมองค์ประกอบตามแนวคิดผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน Enhancement of Learner-Centered Aspects to Improve Learner's Competency

กิริติ คุวसानนท์ (Kirati Khuvasanond)*

ภาวิณี โสธายะเพ็ชร (Pavinee Sothayapetch)*

บทคัดย่อ

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทั้งความเข้าใจและความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนา หรือ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวัน เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยเวลาและการเรียนรู้ แนวคิด ผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นหนึ่งในแนวคิดด้านการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนได้ ตามแนวคิดนี้ผู้สอน สามารถจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านบทเรียนของแต่ละรายวิชา ควบคู่ไปกับการ จัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์นอกบทเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาใน ชีวิตประจำวัน ซึ่งการจัดสร้างบรรยากาศและประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนควร คำนึงถึงองค์ประกอบ คือ ผู้เรียน สภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ ครู ในการจัดการ เรียนรู้เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ที่พัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน พร้อมกับการเสริมสร้างคุณลักษณะและทัศนคติที่ ดีต่อการเรียนรู้และสิ่งที่ได้เรียนรู้เพื่อเป็นพื้นฐานที่ดีในการพัฒนาตนเองต่อไป

คำสำคัญ : แนวคิดผู้เรียนเป็นสำคัญ ,สมรรถนะผู้เรียน ,คุณลักษณะ ,ทักษะ

ABSTRACT

Developing learners' skills – an intricate learning management – can be achieved using a Learner-Centered approach. This approach conceptually focuses on providing learners opportunities to develop learners' skills through a combination of rigorous in-class lessons and activities, supportive learning environment, and extracurricular activities. It identifies four crucial components – learners, teaching environment, teaching activities and teachers – that dictate the success of learners' development. To ensure sustainability of learners' development, it is necessary to instill positive character developments and learning attitudes.

Keywords: Learner-centered, Learner competency, Desirable Characteristics, Skills

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

ในบริบทที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น สังคมแบบปกติใหม่ ในยุคศตวรรษที่ 21 ที่เทคโนโลยีมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วตามความจำเป็นและความต้องการในการใช้งาน มนุษย์สามารถเข้าถึงข้อมูล ความรู้ ข่าวสาร ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว การศึกษาจึงต้องมีการปรับโดยพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การสืบค้นข้อมูลและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สิ่งที่สำคัญสำหรับการพัฒนาผู้เรียนคือการสร้างทักษะ ทักษะคิดที่ดี และความสามารถในการนำข้อมูลต่าง ๆ นั้น มาประยุกต์ใช้ในการทำงานหรือแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งทักษะเหล่านี้ต้องได้รับการฝึกฝนและส่งเสริมผ่านการเรียนการสอนในห้องเรียน และกิจกรรมอื่นๆ ผู้เรียนสามารถเข้าร่วมได้ ทั้งในและนอกห้องเรียน จนกลายเป็นทักษะที่ติดตัวผู้เรียนและสามารถนำไปใช้ได้ในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดของหลักสูตรฐานสมรรถนะ ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner Centered) โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ได้จริง โดยมีองค์ประกอบ 7 ประการ คือ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skill) 3) คุณลักษณะ / เจตคติ (Attribute / Attitude) 4) การประยุกต์ใช้ (Application) 5) การกระทำ / การปฏิบัติ (Performance) 6) งานและสถานการณ์ต่าง ๆ (Tasks / Jobs / Situations) 7) ผลสำเร็จ (Success) ตามเกณฑ์ที่กำหนด (Performance Criteria) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) การจัดการศึกษาเพื่อให้ตอบโจทย์องค์ประกอบทั้ง 7 นี้ สามารถอาศัยการเรียนการสอนในรูปแบบ Learner Centered ในห้องเรียนและใช้การจัดสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในการสร้างบรรยากาศ สร้างประสบการณ์แห่งการเรียนรู้เพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายได้

แม้ว่าการจัดการศึกษาจะเปลี่ยนโฉมหน้าจากการเรียนในห้องเรียนก่อนยุคโควิด-19 มาเป็นการเรียนการสอนผ่านรูปแบบออนไลน์ก็ตาม ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นสำคัญยังคงเป็นแนวคิดที่คลาสสิกและยังคงยึดถือปฏิบัติกันมาโดยตลอดสำหรับครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาในประเทศไทย ซึ่งทุกภาคส่วนของสังคมทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน ได้พยายามขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนให้เห็นเป็นรูปธรรม มีการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาทักษะและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นจากการทำงานร่วมกันกับเพื่อนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน เช่น การสื่อสาร การแสดงความคิดเห็น การยอมรับความแตกต่าง การเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ฯลฯ ครูผู้สอนเองก็เปลี่ยนบทบาทจากผู้บรรยายให้ความรู้โดยตรง มาเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมและกำกับการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยที่ครูจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน เข้าใจว่าความถนัด ความสามารถของผู้เรียนมีความแตกต่างกัน และพยายามส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนให้ได้มากที่สุด ดังที่เพ็ญศรี พงษ์ประภาพันธ์ ทิพพาพรรณ เดียวประเสริฐ และวิสาลินี นุกันยา (2554, น.31) กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดเนื้อหาและกิจกรรมต้องให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้คิดได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการ

อ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม โดยมุ่งเน้นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” ผลจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะยังประโยชน์ให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามเป้าหมายของกระทรวงศึกษาธิการได้ในท้ายที่สุด

ด้วยเหตุนี้ แม้ประเทศไทยจะมีการปรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานครั้งใหญ่ที่เปลี่ยนจากหลักสูตรอิงมาตรฐานมาเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-based curriculum) ในปีพุทธศักราช 2565 ก็ตาม แต่การนำมาซึ่งสมรรถนะของผู้เรียนได้นั้นก็ยังคงจำเป็นต้องยึดถือแนวคิดของการจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเช่นเดิม กล่าวคือ ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ/เจตคติ บางประการเพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือสถานการณ์ที่พบเจอให้ประสบความสำเร็จ การจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นสำคัญจึงเอื้อให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ ได้ลงมือปฏิบัติ อันนำมาซึ่งทักษะและคุณลักษณะบางประการได้ง่ายยิ่งขึ้น แนวคิดแบบผู้เรียนเป็นสำคัญจึงเป็นแนวคิดพื้นฐานของครูในการนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ต่อยอดไปถึงการเกิดสมรรถนะตามเป้าหมายของกระทรวงศึกษาธิการได้ง่ายยิ่งขึ้น

เนื้อเรื่อง

กระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นเริ่มมีมาตั้งแต่ปี คริสตศักราช 1905 เป็นแนวคิดที่มีรากฐานมาจากแนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) นักจิตวิทยาและนักการศึกษาผู้เป็นเจ้าของแนวคิด “การเรียนรู้ด้วยการลงมือทำ” (Learning by Doing) และฌอง เพียเจต์ (Jean Piaget) นักจิตวิทยาการศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งไวโกทสกี (Lev Vygotsky) (Burnard 1999; O’Sullivan 2003; Rogoff 1999) Rogers (1983) ได้อธิบายว่ากระบวนการเรียนการสอนที่มีครูเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ในลักษณะของห้องเรียนซึ่งเป็นการเรียนรู้ในแบบดั้งเดิมนั้น ทำให้เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้ที่นักเรียนไม่มีความกระตือรือร้น ไม่มีส่วนร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้และไม่มีปฏิกิริยาตอบโต้กับการสอนที่กำลังดำเนินอยู่ ซึ่งต่างจากการเรียนการสอนด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวเริ่มเข้ามามีบทบาทหลังจาก งานวิจัยของ Froebel ที่มีใจความว่าการแทรกแซงในกระบวนการเรียนรู้นั้นเป็นสิ่งที่ผู้สอนสามารถทำได้ เพียงแต่ให้การแทรกแซงนั้นอยู่ภายในบทบาทของผู้แนะนำหรือชี้แนะ ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้และพัฒนา โดยจากการชี้แนะนั้นจะเรียกได้ว่า เด็กนักเรียนจะเกิดการเรียนรู้เมื่อพวกเขามีความพร้อมที่จะเรียน (Simon, 1999)

กระบวนการการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือกระบวนการเรียนการสอนที่คำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ จะถือเอานักเรียนเป็นแกนหลักในกระบวนการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความต้องการ ภูมิหลัง และจุดประสงค์การเรียนรู้ของนักเรียน โดยสะท้อนออกมาในรูปของสถานการณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีได้ใช้ความคิด ได้ลงมือทำ เห็นความสามารถของตนเองไปพร้อม ๆ กับการฝึกความรับผิดชอบ และสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง โดยการเรียนรู้จะถูกสร้างขึ้นโดยตัวของผู้เรียนผ่านแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทั้งที่ผู้เรียนเสาะหาด้วยตัวเองและแหล่งข้อมูลที่ผู้สอนแสวงหาหรือจัดเตรียมให้ ในขณะที่ผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุน ช่วยเหลือ และชี้แนะผู้เรียนมากกว่าการเป็นศูนย์กลางของความรู้

การเรียนการสอน ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิถีผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือ Learner-Centered เป็นการเรียนการสอนที่มีจุดเน้นในการสร้างและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมต่อการเรียนรู้ของตัวเอง ซึ่งแนวคิดแบบผู้เรียนเป็นสำคัญจะยึดการศึกษาแบบก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยส่งเสริมความคิดของผู้เรียนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถและศักยภาพอย่างเต็มที่ ทิศนา ขัมมณี (2557) ได้อธิบายถึงบทบาทของผู้สอนในภาพกว้างว่า ผู้สอนต้องจัดเตรียมกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่สามารถเอื้อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวและได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่การเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ และในขณะกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนิน ผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้อำนวยความสะดวก ช่วยชี้แนะให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2550) ได้ให้ข้อเสนอแนะบทบาทผู้สอน ในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า ผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าให้ลึกซึ้งในเรื่องหนึ่ง และมีการวิจัยค้นคว้า และฝึกให้ผู้เรียนบริการสังคม คือ สิ่งที่เรียนจะมีคุณค่าเมื่อได้ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม กล่าวโดยสรุปคือ บทบาทหน้าที่ของผู้สอนคือให้ความช่วยเหลือ เสนอแนะ จัดเตรียมและจัดหาสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่กระบวนการคิดวิเคราะห์และลงมือทำ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมีผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบต่อตนเอง และต่อกลุ่ม ผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความกระตือรือร้น ร่วมแรงร่วมใจกันทำงานเป็นกลุ่ม ในการศึกษาทดลอง อภิปรายเพื่อให้ได้มาซึ่งผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสามารถจัดได้โดยอาศัยองค์ประกอบหลักด้วยกัน 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) ผู้เรียน 2) สภาพแวดล้อม 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ 4) ครู ดังแผนภาพ 1 ซึ่งแต่ละองค์ประกอบจำเป็นจะต้องมีความเชื่อมโยงและเกื้อกูลกันเพื่อสร้างให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 1 ผู้เรียน ผู้เรียนในห้องเรียนหนึ่ง ๆ นั้น ที่มีความหลากหลายทั้งพื้นฐานความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ จึงต้องสอดคล้องกับความหลากหลายของผู้เรียนเพื่อให้สาระการเรียนรู้และกิจกรรมต่างๆ สามารถเข้าถึงผู้เรียนได้ โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นต้องมีการคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน โดย การ์ดเนอ (2006) ซึ่งได้แบ่งความแตกต่างของผู้เรียนไว้ทั้งหมด 9 ประเภท ตามทฤษฎีหุปัญญา นอกจากความถนัดของผู้เรียนแล้วลีลาการเรียนรู้ (learning style) ยังเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ผู้เรียนมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ลีลาการเรียนรู้ คือลักษณะทางกายภาพความคิดความรู้สึกที่ใช้ในการรับรู้และตอบสนองการเรียนรู้สามารถแบ่งออกได้เป็นสามประเภทคือ 1) การเรียนรู้ผ่านการมองเห็น (visual learning style) เป็นการเรียนรู้ผ่านของจริงรูปภาพตัวอักษรและสัญลักษณ์ 2) การเรียนรู้ผ่านการฟัง (Audio learning style) เป็นการเรียนรู้ผ่านการฟังการเล่าการบรรยายและสนทนาแลกเปลี่ยน 3) การเรียนรู้ผ่านร่างกาย (kinesthesia learning style) เป็นการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงค้นคว้าด้วยตัวเองและเคลื่อนไหวร่างกาย ทั้งในด้านความแตกต่างของผู้เรียนและลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสองปัจจัยในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมุ่งไปสู่

ความรู้ และทักษะต่าง ๆ ที่พึงจะปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม การจัดกิจกรรมผ่านการเรียนรู้ที่หลากหลายนั้นไม่เพียงแต่เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้โดยตอบสนองความถนัดของผู้เรียนแต่ยังเป็นการช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารทั้งทางวัจนภาษาและอวัจนภาษาเพื่อให้ผู้เรียนเติมเต็มพัฒนาทักษะที่ไม่ถนัดได้อีกด้วย นอกจากสองปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ความต้องการขั้นพื้นฐานของผู้เรียนยังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความพร้อมทั้งกายและจิตใจในการเรียนรู้ โดย มาสโลว์ ได้อธิบายถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ไว้ด้วยกัน 5 ชั้น ในทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Maslow, 1962) ซึ่งประกอบด้วย 1) ความต้องการพื้นฐานด้านกายภาพและชีวภาพ 2) ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง 3) ความต้องการทางสังคม ความรักและความเป็นเจ้าของ 4) ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับ และ 5) ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูงสุด โดยทั้ง 5 ชั้นนี้เป็นการเรียงลำดับความต้องการจากขั้นที่ต่ำที่สุดไปสู่อันดับที่สูงที่สุด โดยมาสโลว์ได้อธิบายไว้ว่ามนุษย์จะแสวงหาความต้องการขั้นต่ำสุดและเมื่อได้รับความพึงพอใจแล้วจึงจะสามารถผ่านพ้นไปสู่ความต้องการที่อยู่ในขั้นที่สูงขึ้นได้ ซึ่งในหนึ่งห้องเรียน ผู้เรียนแต่ละคนมีความพร้อมของทั้งครอบครัวและตัวผู้เรียนเองที่แตกต่างกัน การเติมเต็มความต้องการให้กับผู้เรียนจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะส่งเสริมศักยภาพในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ในการเติมเต็มความต้องการให้กับผู้เรียนตามทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ในห้องเรียนห้องเรียนตามแนวคิดของการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถทำได้โดย 1) จัดสภาพแวดล้อมให้มีอากาศถ่ายเทสะดวก ผู้เรียนมีพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่นั่ง ที่วางอุปกรณ์กระเป๋ารองเท้า 2) จัดสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาด ปลอดภัย ผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นมีพฤติกรรม ทัศนคติ และใช้ภาษาเชิงบวก 3) มีการทำงานเป็นกลุ่ม มีบทบาทในห้องหรือในกลุ่มที่ชัดเจน มีกติการ่วมกันของห้องเรียน 4) มีพื้นที่หรือโอกาสให้ผู้เรียนได้เกิดความภาคภูมิใจ เช่น การโชว์ผลงานของผู้เรียน การให้คำชมเชย และ 5) มีการเคารพกติกาของห้องเรียน รู้จักยอมรับจุดดี จุดด้อยของตนเอง เมื่อผู้เรียนได้รับการเติมเต็มความต้องการและพึงพอใจในแต่ละขั้นแล้วก็จะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมในการเรียนรู้ การพัฒนาความรู้ให้เกิดเป็นทักษะที่จำเป็นไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาคุณลักษณะและเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมและเกิดสมดุลตามหลักของ Learner-centered สิ่งหนึ่งที่ครูต้องคำนึงถึงคือความสะอาดและความปลอดภัยของห้องเรียน เนื่องจากเป็นเรื่องสำคัญโดยเฉพาะในระดับปฐมวัยและประถมศึกษา ผู้เรียนในระดับนี้มีวุฒิภาว่น้อย ไม่สามารถ ระวังระมัดระวังตนเองได้เท่าที่ควรอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนต้องคำนึงถึงการมองเห็นของผู้เรียนและผู้สอน ผู้เรียนต้องสามารถมองเห็นผู้สอนและกิจกรรมที่ดำเนินอยู่หน้าชั้นเรียน ในขณะที่การจัดสภาพห้องเรียนต้องสามารถทำให้ผู้สอนมองเห็นผู้เรียนแต่ละคนได้เช่นกัน พื้นที่ในห้องเรียนควรถูกจัดให้มีความสะดวกในการเข้าออกของผู้เรียน ไม่มีสิ่งกีดขวาง มีแสงสว่างที่พอเหมาะ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ นอกจากการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้แล้ว ยังสามารถจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ด้วยการจัดมุมต่าง ๆ ในห้องเรียนให้เป็นสัดส่วน โดยอาจแบ่งลักษณะมุมออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) มุมเพื่อพัฒนาความรู้ เช่น มุมอ่านหนังสือหรือมุมการอ่าน เป็นมุมที่มีหนังสือที่หลากหลายทั้งด้านเนื้อหา ความยากง่ายของหนังสือ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกอ่านได้ตามระดับ

ความสามารถและความสนใจ เป็นการส่งเสริมการอ่านและยังเป็นพื้นที่สำหรับการค้นคว้าข้อมูลของผู้เรียนได้อีกด้วย *มุมบอร์ดความรู้ทั่วไป* เป็นมุมที่ผู้เรียนสามารถเข้ามาอ่านข่าวสารข้อมูล ที่คัดเลือกมาให้เหมาะสมกับวัยและสถานการณ์รอบ ๆ ตัว เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีความรู้รอบตัวและยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียน ทั้งนี้ผู้สอนสามารถสอดแทรกความรู้หรือกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการรู้เท่าทันสื่อ เช่น การเลือกใช้หรือการประเมินข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมา จะทำให้มุมบอร์ดความรู้นี้เป็นส่วนช่วยในการพัฒนาสมรรถนะด้านการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ ได้เช่นกัน *มุมหน่วยการเรียนรู้* เหมาะสำหรับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาปีที่1และ2 เป็นมุมที่จัดและตกแต่งพื้นที่ด้วยเนื้อหาที่กำลังเรียนรู้อยู่ในช่วงเวลานั้น ๆ อาจเป็นข้อมูลความรู้เพื่อทบทวนหรือเพื่อส่งเสริมความเข้าใจจากเนื้อหาในห้องเรียน ทั้งในลักษณะเนื้อหาอาจเป็นลักษณะของการทบทวนด้วยข้อมูล หรือเป็นลักษณะบอร์ดโต้ตอบ Interactive board ที่จัดขึ้นเพื่อให้เกิดการสื่อสารสองทาง บอร์ดลักษณะนี้นอกจากจะให้ข้อมูลกับผู้เรียนแล้วยังมีพื้นที่ให้ผู้เรียนเข้าไปใช้ทำกิจกรรมเพิ่มเติมได้ ซึ่งบอร์ดชนิดนี้ต้องไม่มีความซับซ้อนเกินไป อุปกรณ์ต้องมีความแข็งแรง และผู้เรียนสามารถเข้าทำกิจกรรมได้ด้วยตัวเอง *มุมการเรียนรู้* เป็นมุมที่ใช้ในการทำกิจกรรมอาจเป็นเกมการศึกษาหรือของเล่นเสริมพัฒนาการที่ผู้เรียนสามารถใช้เวลาว่างในการเล่นหรือทำกิจกรรมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางปัญญาและทางสังคมซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่ดีในการพัฒนาสมรรถนะการทำงานแบบรวมพลังเป็นทีมโดยการมีทักษะทางสังคมที่ดีจะเป็นพื้นฐานในการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักบทบาทการเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดี นอกจากนี้ธรรมชาติของการเล่นร่วมกันของผู้เรียนที่มีอายุน้อย จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่จะรับฟังผู้อื่น รู้จักยอมรับ ให้เกียรติและในบางครั้งยอมรับการกระทำของเพื่อนที่กำลังร่วมเล่นอยู่เพื่อรักษาสัมพันธภาพให้มีความปรองดองเพื่อดำเนินกิจกรรมหรือการเล่นต่อไปได้ ซึ่งทักษะเหล่านี้มีส่วนช่วยปลูกฝังพื้นฐานที่จะพัฒนาไปเป็นสมรรถนะด้านพลเมืองต้นรู้ที่มีสำนึกสากลเมื่อผู้เรียนเติบโตขึ้นได้ *มุมรวม* สำหรับใช้ระหว่างกิจกรรมการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนอิริยาบถจากโต๊ะเรียนมาเป็นพื้นที่ที่ผู้สอนจัดให้ หรือเป็นพื้นที่ที่ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมที่ต้องใช้พื้นที่ในการทำกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือทำร่วมกัน 2. *มุมเพื่อพัฒนาลักษณะนิสัย* เช่น *มุมกระเป๋* เป็นพื้นที่ให้ผู้เรียนวางกระเป๋เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและป้องกันไม่ให้ผู้เรียน โดยเฉพาะผู้เรียนในระดับปฐมวัย และ ประถมศึกษาปีที่1และ2 สนใจของส่วนตัวมากกว่าบทเรียน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างและพัฒนาให้จดจ่อกับกิจกรรมด้วยสมาธิที่ยาวขึ้นได้ในผู้เรียนวัยเด็ก *มุมรองเท้า* เป็นมุมที่จัดวางรองเท้า เพื่อฝึกความเป็นระเบียบวินัยของนักเรียน รู้จักการจัดวางรองเท้าให้เป็นสัดส่วนเพื่อการรักษาความสะอาดของห้องเรียนและตัวผู้เรียนเอง *มุมอุปกรณ์* เป็นมุมที่จัดเตรียมอุปกรณ์พื้นฐานในการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ดินสอ สี กรรไกร กาว และที่เหลาดินสอ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใช้อุปกรณ์ของส่วนรวมได้ ในการใช้มุมอุปกรณ์นี้คุณครูประจำชั้นสามารถสร้างระเบียบ หรือ กฎในการเข้าใช้มุมระหว่างการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบในขณะทำกิจกรรม ในขณะเดียวกันเป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียนคำนึงถึงระเบียบที่ต้องเคารพ ปลูกฝังการมีจิตสาธารณะในการใช้และรักษาของส่วนรวม โดยสามารถปลูกฝังในเรื่องการเก็บอุปกรณ์เข้าที่เมื่อใช้เสร็จ การรู้จักคิดถึงคนอื่นที่ต้องการใช้อุปกรณ์ร่วมกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการมีจิตสาธารณะในสังคมที่ใหญ่ขึ้น *มุมสะอาด* เพื่อใช้เก็บอุปกรณ์ทำความสะอาดของ

ห้องเรียน มีการจัดเก็บให้เป็นสัดส่วน มุมนี้สามารถสอนให้ผู้เรียนทราบถึงวิธีการเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด เพื่อให้ง่ายและปลอดภัยต่อการนำออกใช้งาน การเก็บที่เป็นสัดส่วนเพื่อสุขลักษณะที่เหมาะสม *มุมผลงาน/รับงานคืน* เพื่อใช้ในการส่งงานและรับงานที่ตรวจแล้วจากผู้สอน มุมนี้จะช่วยให้การส่งงานและรับงานคืนเป็นไปอย่างเป็นสัดส่วน ชัดเจนและระเบียบ ซึ่งสามารถปลูกฝังความรับผิดชอบในการนำส่งงานและการตรวจสอบงานของตนเองเพื่อรับคืน รวมถึงเป็นการแก้ปัญหาผลงานหายเนื่องจากการส่งไม่เป็นที่ได้อีกด้วย ในมุมการเรียนรู้ลักษณะนิสัยนี้สามารถเป็นส่วนช่วยพัฒนาสมรรถนะในด้านทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน โดยผู้เรียนจะได้พัฒนาคุณลักษณะเช่น การกำกับตนเองในการส่งงานหรือการเข้าใช้มุมต่าง ๆ ในเวลาที่เหมาะสม รู้จักเวลาที่ควรและไม่ควรเข้าใช้มุม ซึ่งจะเป็นการสะท้อนการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทและหน้าที่ นอกจากนี้มุมรองเท้า มุมสะอาด และมุมอุปกรณ์ยังมีส่วนช่วยฝึกพฤติกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามลักษณะการมีสุขภาวะที่ดี 3. มุมเพื่อการเสริมแรง เช่น *มุมอเนกประสงค์* ใช้แสดงผลงานของนักเรียนหรือแสดงข้อมูลเพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนในช่วงนั้นๆ หรืออาจใช้บอร์ดเพื่อติดแสดงผลงาน ตารางสำหรับติดตามเมื่อนักเรียนทำความดีหรือประพฤติตัวเองอย่างดี เป็นมุมที่มีความสำคัญต่อแรงจูงใจในการเรียน การใช้หลักเสริมแรงทางบวกจะทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ ส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมด้วยการสร้างความภาคภูมิใจ และยังสามารถเป็นมุมที่ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองมากขึ้นผ่านมุมมองของผู้สอนหรือผู้เรียนร่วมชั้น โดยผลงานของผู้เรียนที่ได้รับการติดแสดงจะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนรู้จักความถนัดของตนเองมากขึ้น มีแรงบันดาลใจในการพัฒนาความถนัดของตนเองให้ดียิ่งขึ้น *มุมข้อมูลผู้เรียน* เป็นพื้นที่ติดข้อมูลเบื้องต้นของผู้เรียนเช่น ภาพถ่ายชื่อของนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของห้องเรียนมีส่วนสร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและเพื่อนในห้อง

องค์ประกอบที่ 3 ด้านหลักสูตรและวิธีการสอน ห้องเรียนตามแนวคิดของการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับประถมศึกษาชั้นนี้ หลักสูตรและวิธีการสอนต้องเปิดกว้างให้กับผู้เรียนและผู้สอนให้สามารถบูรณาการความรู้ต่าง ๆ กับสถานการณ์ในชีวิตจริง กระตุ้นให้เกิดการคิด การลงมือปฏิบัติจริง มีกิจกรรมและการประเมินที่ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน นอกจากนี้ผู้สอนจะต้องจัดการเรียนรู้โดยมีพื้นฐานของความเข้าใจความแตกต่างของผู้เรียนรายบุคคล ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนอาจมีความสนใจ ความถนัด ความสามารถที่แตกต่างและหลากหลาย วิธีการสอนหรือกิจกรรมที่จัดให้กับผู้เรียนจึงต้องมีความหลากหลายเพื่อตอบสนองคุณลักษณะของผู้เรียนที่หลากหลาย หรือในบางครั้งจะมุ่งเน้นให้มีเกิดกระบวนการคิดและบูรณาการความรู้ในสาระวิชาต่าง ๆ และส่งเสริมให้ได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้เชื่อมโยงหรือมีประสบการณ์ตรง เพื่อให้เกิดเป็นทักษะที่ติดตัวผู้เรียนและสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง นอกจากนี้เนื้อหาสาระและทักษะที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนควรมีโอกาสได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นพัฒนาการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น รวมถึงทักษะการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ ซึ่งทักษะการคิดและการแก้ปัญหาเป็นหนึ่งในทักษะที่มีความสำคัญสำหรับการเรียนในระดับที่สูงขึ้นทำงานในอนาคต ในการส่งเสริมทักษะการคิดให้กับผู้เรียนหากผู้สอนมีความเข้าใจระดับขั้นของการคิดที่มีความยากง่าย ซับซ้อนที่ต่างกัน เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดได้ตามวัยหรือระดับพัฒนาการที่ผู้เรียนควรได้รับ ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ บลูม (2001) ได้แบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 6 ระดับ คือ

ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การประเมินค่า และการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งในการส่งเสริมกระบวนการคิดของห้องเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะเน้นการเรียนรู้ในระดับตั้งแต่การประยุกต์จนถึงการคิดสร้างสรรค์ โดยแต่ละขั้นสามารถพัฒนาผ่านกิจกรรมการคิด เช่นการคิดประยุกต์ การคิดแก้ปัญหา การคิดเปรียบเทียบ การคิดบูรณาการ ฯลฯ วิธีสอนทักษะการคิดให้เกิดกับผู้เรียนนั้นผู้สอนสามารถทำได้ในทุก ๆ เนื้อหาสาระ และผู้สอนจำเป็นต้องสอนให้ผู้เรียนรู้จักระเบียบทางความคิดเพื่อการคิดที่เป็นระบบวิธี ซึ่งจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการจัดระเบียบทางความคิดซึ่งหนึ่งในเครื่องมือที่ช่วยจัดระเบียบทางความคิดคือการใช้ผังความคิด (Mind Maps) การใช้ ผังความคิด ในห้องเรียนจะช่วยผู้เรียนในการสรุปบทเรียน และทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำรายละเอียดได้ดีขึ้น ซึ่งสามารถใช้ผังความคิดนี้ในการสรุปความรู้ด้วยตัวเอง หรือเป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนวิธีคิดและมุมมองต่าง ๆ ต่อบทเรียนนั้น ๆ ซึ่งระบบหรือระเบียบวิธีคิดเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาสมรรถนะทางการคิด ต่อยอดความคิดของตนให้เกิดประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพของตนเอง หรือการแก้ไขปัญหาต่างที่ซับซ้อนขึ้นในอนาคตได้

องค์ประกอบที่ 4 ผู้สอน ผู้สอนตามแนวคิด แบบ Learner-centered จะเป็นผู้จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยเปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอนโดยตรงมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้นการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนแบบ Teacher-centered มาเป็น Learner-centered ครูจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของตนเองต่อผู้เรียนและห้องเรียน คือนอกจากจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนแล้วยังต้องมีความเข้าใจและการยอมรับในพัฒนาการและความสนใจของผู้เรียนที่แตกต่างกัน เพื่อครูจะสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนในการเรียนรู้ ช่วยปรับความคิดและปรับตัว กับการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมและเข้าถึงผู้เรียนได้นั้น ครูต้องมีความเข้าใจในการเลือกใช้สื่ออุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน รวมถึงช่วยจัดสภาพแวดล้อมหรือสร้างสภาพแวดล้อมของห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งระหว่างการทำกิจกรรมในห้องเรียน และระหว่างวันที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สิ่งที่มีความสำคัญนอกเหนือจากสื่อและสิ่งแวดลอมที่ผู้สอนสามารถสร้างขึ้นเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีได้นั้นคือสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้สอนและผู้เรียน การสร้างสัมพันธที่ดีจะทำให้เกิดบรรยากาศในเชิงบวกซึ่งเกื้อกูลกับการเรียนการสอนนั้นผู้สอนต้องมีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน มีความเชื่อมั่นว่าทุกคนสามารถพัฒนาตนเองได้ มีการใช้วัจนภาษาและอวัจนภาษาในเชิงบวก แสดงออกถึงความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ รับฟังความคิดเห็น ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา นอกจากนี้ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนเองก็มีความสำคัญเช่นกัน ซึ่งผู้สอนสามารถช่วยสร้างหรือกระชับสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนเพื่อให้ นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกันพึ่งพากันในการเรียน โดยอาจสร้างได้จากการเปิดโอกาสให้อภิปรายแลกเปลี่ยน ทำกิจกรรมกลุ่มย่อยในรายวิชาและการใช้เวลาทำกิจกรรมหรือเล่นตามความสนใจในเวลาว่างของผู้เรียน กิจกรรมเหล่านี้ก็จะสามารถช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและเป็นอย่างดี

บทสรุป

ห้องเรียนตามแนวคิดของการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับประถมศึกษาชั้นนั้นจะเป็นลักษณะที่ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนในขณะที่ยังสามารถอยู่ในระเบียบกติกาศึกษาของห้องเรียน กล่าวแสดงออก กล่าวคิด กล่าวทำ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งการจัดห้องเรียนเพื่อให้เป็นห้องเรียนตามแนวคิดดังกล่าวนี้ จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบด้วยกัน คือ นักเรียน สภาพแวดล้อม หลักสูตรและวิธีการสอน และครู ดังภาพที่ 1

ภาพ 1 ห้องเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการขับเคลื่อนทักษะและสมรรถนะ

ซึ่งทั้ง 4 องค์ประกอบต้องมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกันเพื่อทำให้การปรับเปลี่ยนทั้งสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอน ให้เป็นการเรียนรู้ของผู้เรียนในเชิงบวก เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากการลงมือทำ ได้ลงมือแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง ตามหลักของการการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจะเป็นหนึ่งในห้องเรียนที่ตอบสนอง การเรียนรู้ในสังคม ปกติใหม่และสอดคล้องกับแนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะที่จะถูกนำมาใช้พัฒนาผู้เรียนได้ในอนาคตอันใกล้นี้ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสดลงมือปฏิบัติ ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงจนกระทั่งเกิดเป็นทักษะควบคู่ไปกับการมีทัศนคติในเชิงบวก ถือเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะบางประการมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองได้อย่างแท้จริง

References

- Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. New York: Longman.
- Burnard, P. (1999). Car; Rogers and postmodernism: Challenged in nursing and health sciences, *Nursing and Health Sciences*1, 241-247.
- Gardner, H. (2006). *Multiple intelligences: New horizons*. New York: Basic Books.
- Maslow, A. H. (1962). *Toward a psychology of being*. Princeton, New Jersey: D. VanNostrand.
- O' Sullovan, M. (2004). The reconceptualisation of learner-centered approaches: A Namibian case study. *International Journal of Education Development*, 24(6), 585-602.
- Rogoff, B. (1999). Why no in England? In J. Leach and B. Moon (Eds.), *Learners and Pedagogy*. London: Sage Publication
- Rogers, C. R. (1983). *As a teacher, can I be myself? In Freedom of learn for the 80 's*. Ohio: Charles E. Merrill Publishing Company.
- Simon, B. (1999). Why no in England? In J. Leach and B. Moon (Eds.), *Learners and Pedagogy*. London: Sage Publication
- Tishna, K. (2014). *Instructional Science: The Body of Knowledge for Effective Learning Processes*. 18th Edition. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Phimpan, D., & Phayao, Y. (2007). *5C Skills for Developing Integrated Learning Units and Instructional Management*. Bangkok: Print D.
- Phongsri, P., Diewprasert, T., & Wisaline, N. (2011). Competency-based Teaching and Learning Management According to the Perceptions of Lecturers and Students at Bangkokthonburi University, Bangkok. *Journal of Nursing, Ministry of Public Health*, 21(2), 29-38.
- Office of the Education Council Secretary-General (2019). *Development Guidelines for Basic Education Level Learner Competencies*. Education Standards Group, Office of Educational Standards and Learning Development, Office of the Education Council. Bangkok.